

Handläggare
Peter Dahlberg
Telefon: 08-50829323

Till
Kommunstyrelsen

Skrivelse Förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade avloppsvattendirektiv

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2025/378

Sammanfattning av remissen

Remissen avser en skrivelse med förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade avloppsvattendirektiv. Förslagen har tagits fram av Naturvårdsverket och redovisats till regeringen via ett regeringsuppdrag.

Förslagen syftar till att genomföra det reviderade avloppsvattendirektivet i svensk rätt och omfattar bland annat reglering kopplad till kvartär rening, producentansvar, energineutralitet, ledningsnät, dagvatten och avloppstätorter.

Beredning

Kommunstyrelsen har remitterat Förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade avloppsvattendirektiv till bl.a. Stockholms Stadshus AB, som i sin tur har remitterat vidare till dotterbolagen Stockholms Hamn AB och Stockholm Vatten och Avfall AB.

Nedan följer koncernledningens samlade bedömning samt en sammanfattande redovisning av dotterbolagens remissvar.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen instämmer i det övergripande syftet att stärka skyddet för vattenmiljöer och minska utsläpp av skadliga ämnen. Koncernledningen bedömer samtidigt att flera delar av de föreslagna författningsändringarna behöver förtydligas för att säkerställa en rättssäker och genomförbar tillämpning.

Koncernledningen anser, i likhet med Stockholm Vatten och Avfall AB, att VA-huvudmän som har vidtagit utrednings- och investeringsåtgärder före den 1 januari 2029 för att implementera

kvartär rening bör kunna få dessa kostnader retroaktivt ersatta, förutsatt att åtgärden skulle ha godkänts för ersättning enligt den föreslagna modellen. Även ersättningsmodellen för producentansvar för kvartär rening behöver förtydligas, så att den ersättning som VA-huvudmännen har rätt till faktiskt tillfaller dem.

Koncernledningen ser positivt på förslagen om implementering av undantag avseende icke-försämringsprincipen. Samtidigt behöver bland annat begreppet torrvädersflöde, definitionen av ledningsnät och ansvarsfördelningen för avloppstätorter förtydligas.

Koncernledningen delar dotterbolagens bedömning att ansvarsfördelningen mellan berörda aktörer behöver vara tydlig. Detta gäller särskilt frågor där flera aktörer berörs, såsom dagvatten, avloppsvatten och avfall från fartyg samt avloppstätorter som omfattar flera kommuner. Otydliga ansvarsförhållanden kan medföra betydande praktiska och ekonomiska konsekvenser, exempelvis om krav på rening eller reningsanläggningar skulle träffa verksamheter som inte är VA-huvudmän.

Koncernledningen instämmer vidare i att det behövs en bredare syn på hur energineutralitet ska uppnås. Kraven bör inte enbart riktas mot VA-huvudmannen, utan även omfatta incitament och lagstiftning som säkerställer att resurser från avloppsreningsverk tas tillvara.

Koncernledningen bedömer sammantaget att nuvarande utformning av regleringen innebär vissa risker, särskilt kopplat till ökade investeringsbehov, påverkan på VA-taxor samt ökad komplexitet i genomförande och samordning. Det är därför angeläget att förslagen utvecklas och förtydligas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Underremisser

Stockholms Hamns remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholms Hamn AB delar ambitionen att stärka skyddet för vattenmiljöer och minska utsläpp av skadliga ämnen i linje med EU:s reviderade avloppsvattendirektiv. Bolaget framhåller att en hållbar och cirkulär vattenhantering är viktig för såväl sjöfarten som samhället i stort.

Samtidigt ser Stockholms Hamn AB betydande risker med delar av de föreslagna förändringarna. Bolaget bedömer att förslagen kan medföra omfattande investeringskostnader, stora ingrepp i befintlig hamninfrastruktur samt otydlig ansvarsfördelning mellan kommun, VA-huvudman och hamnverksamhet. Detta kan enligt bolaget innebära att hamnar ges ett ansvar som närmar sig rollen som

vattenreningsaktör, vilket ligger utanför hamnens kärnuppdrag och kompetensområde.

Stockholms Hamn AB framhåller att hamnar utgör samhällskritisk infrastruktur med stor betydelse för transporter, försörjning, beredskap och internationell konkurrenskraft. Bolaget anser därför att regelverk som påverkar hamnarnas verksamhetsförutsättningar behöver analyseras utifrån miljönytta, proportionalitet och konsekvenser för samhällsviktig verksamhet.

Bolaget ser även risk för otydlighet i ansvarsfördelningen om fartygsgenererat avloppsvatten inte längre definieras som avfall. Det behöver enligt bolaget tydliggöras vilken aktör som ansvarar för mottagning, transport och behandling, hur ansvarsfördelningen mellan hamn, VA-huvudman och kommun ska se ut samt hur kostnadsansvaret ska fördelas.

Stockholms Hamn AB framhåller vidare att förslaget att dagvatten ska omfattas av definitionen av avloppsvatten kan få långtgående konsekvenser för hamnverksamheter. Det är enligt bolaget oklart om förändringen innebär krav på att dagvatten från hamnplaner ska samlas upp och ledas till rening i större omfattning än i dag. Eventuella nya krav skulle kunna innebära höga investeringskostnader, omfattande ombyggnationer eller begränsningar i befintlig hamninfrastruktur, verksamhetsytor och logistikkapacitet. Bolaget efterfrågar därför en fördjupad konsekvensanalys av hur förslagen påverkar hamnar och annan samhällsviktig transportinfrastruktur.

Stockholm Vatten och Avfalls remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholm Vatten och Avfall AB anser att VA-huvudmän som har vidtagit utrednings- och investeringsåtgärder före den 1 januari 2029 för att implementera kvartär rening bör kunna få dessa kostnader retroaktivt ersätta, förutsatt att åtgärden skulle ha godkänts för ersättning enligt den föreslagna modellen. Om inte det sker straffas VA-huvudmän som har agerat utifrån försiktighetsprincipen och det finns även risk att likställighetsprincipen kommuner emellan äventyras.

Bolaget ser positivt på förslagets implementering av undantag avseende icke-försämringsprincipen. Bolaget framhåller samtidigt att ersättningsmodellen för producentansvar för kvartär rening behöver förtydligas för att säkerställa att den ersättning VA-huvudmännen har rätt till faktiskt tillfaller dem. Även begreppet torrvädersflöde behöver definieras, alternativt att en vägledning tas fram om hur begreppet ska tillämpas vid utvärdering av kravställningen för kvartär rening.

Stockholm Vatten och Avfall AB bedömer vidare att det behövs en bredare syn och inte enbart krav på VA-huvudmannen för att energineutralitet ska uppnås. Bolaget föreslår också att definitionen av ledningsnät i avloppsförordningen ändras så att ordet tomt ersätts med fastighet. Bolaget framhåller därutöver att den nya lagstiftningen inte bör krocka med befintlig lagstiftning inom vattenförvaltning och att ansvaret för avloppstätorter behöver förtydligas när flera kommuner ingår i samma avloppstätort.

Bolaget bedömer sammantaget att nuvarande utformning innebär risker kopplat till ökade investeringsbehov, påverkan på VA-taxor samt ökad komplexitet i genomförande och samordning.

Anette Scheibe Lorentzi
Vice vd

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anette Scheibe Lorentzi, Vice vd	2026-05-20